

NIKOLAJ UDSTILLINGSBYGNING

6. september – 2. november 2003

ZHANG ZHANG HUAN HUAN

SKOLETJENESTEN / NIKOLAJ

"Kroppen er et bevis på, at man er til, og samtidig en slags sprog"

Zhang Huan

Udstillingen

Zhang Huan er en af samtidskunstscenens banebrydende, yngre performancekunstnere. Hans ofte voldsomme og filosofiske værker har siden midten af 90'erne skaffet ham international anerkendelse og indflydelse som fornyer af den kinesiske kunstscene. Huan arbejder med performance, foto og video og altid med den nøgne krop som udgangspunkt for ofte ekstreme udfordringer. Kroppen er hos Huan et vækstlag for eksistentiel erfaring og det sted eller det stof, der kan kommunikere på tværs af kulturer. I kroppen bor identiteten og det særlige håndgribelige og meget direkte sprog, som performancegenren benytter sig af. Zhang Huan knytter i sine værker politisk kritik og zenbuddhisme sammen med et udsøgt poetisk kunstnerisk udtryk, der citerer både den vestlige kunsts specifikt kristne historie og den nyere kunstscene efter modernismen.

På udstillingen i Nikolaj Udstillingsbygning kan du opleve ca. 25 værker fra både Kina og USA. Nogle af værkerne er foto- eller videodokumentationer af performances, som Huan har udført tidligere, mens andre er selvstændige værker. Udstillingen berører mange forskellige temaer med rødder i både vestlig og østlig kultur og filosofi, som tilsammen tegner billedet af et personligt og meget sammensat kunstnerisk univers.

Biografi

Zhang Huan er født i Kina i Henan-provinsen i 1965. Han vokser op under fattige vilkår med sin familie i et miljø præget af den tibetanske zenbuddhisme. Som 27-årig flytter han til Beijing for at studere på det nationale kunstakademi. Huans kunstneriske udvikling er indtil 1992 koncentreret om klassisk oliemaleri. Herefter bliver han involveret i et alternativt kunstmiljø, Beijing East Village, der udfordrer den traditionelle kinesiske propagandakunst og den mere politisk korrekte og kommercielle unge kunstscene.

Fra sit selvvalgte eksil i East Village får Huan kendskab til den vestlige samtidskunst og laver sin første officielle performance, *Angel*, i 1993. I de næste 4 år oplever Huan en lang række forhindringer og politisk censur af sine værker i offentligheden. I 1997 emigrerer han til USA, hvor han i dag lever og arbejder.

Performancetraditionen

Performance er engelsk og betyder udførelse/opførelse/fremførelse. Ordet kommer oprindeligt af latin – *per* (gennem/i løbet af/ved hjælp af) og *formo* (at danne, forme, give skikkelse). I performancekunsten er værket en mere eller mindre planlagt begivenhed, der finder sted for et publikum og strækker sig over kortere eller længere tid. Kunstværket bliver således en del af publikums virkelighed og overskrider hermed skellet mellem fiktion og virkelighed. Performancekunsten overskrider det traditionelle kunstbegreb, hvor generne holdes adskilte. Ofte blandes forskellige kunstneriske udtryk som f.eks. teater, billedkunst og musik eller lydkunst.

Historisk set har performancekunsten rødder i forskellige avantgardebewægelser i starten af det 20. århundrede: Futurismens, dadaismens og surrealismens musik-, digt- og teateropførelser og senere i århundredet f.eks. kunstnerfællesskabet Wiener Aktionismus og Fluxusbevægelsen. Strukturelt er performancegenren tæt forbundet med andre blandingskunstarter som eksempelvis happenings, aktionskunst, bodyart, landart og installationskunst, der særligt fra 60'erne spiller en dominerende rolle i det vestlige kunstmiljø.

Performancekunsten i Kina

Performancekunsten kommer fra Vesten til Kina i begyndelsen af 80'erne. Navnet for performance på kinesisk er Xingwei Yishu, som betyder adfærd/opførsel – et navn, der altså ikke blot dækker over den fysiske aktivitet, men også afspejler menneskets moralske holdning. Sammenhængen mellem ånd og krop udgør et grundprincip i både taoismen og zenbuddhismen og er knyttet til den konfucianske lære om relationen mellem individet og dets omgivelser. Den kinesiske performancekunst er derfor karakteriseret af en stærk social dimension, der ofte problematiserer forholdet til omgivelserne og samfundet.

To Raise The Water Level in a Fish Pond, 1997
 At hæve vandstanden i en fiskedam
 Fotodokumentation af performance

I 1997 betaler Zhang Huan en gruppe arbejdsløse omrejsende bønder for at medvirke i en performance, som finder sted i en lokal fiskedam uden for Beijing. Mændene bliver bedt om at stille sig nøgne i det brystdybe vand, og Zhang Huan tager selv plads imellem dem med en 4 år gammel dreng på skuldrene. Alle står passivt og ser pligtopfyldende på fotografen med et direkte blik.

- Hvad udtrykker mændenes handling?
- Er kulturen og naturen modsatte størrelser i værket?
- Hvordan er naturen en del af din kulturelle identitet? – Og din kønslige?
- Er der noget i værket, der minder dig om "At tilføje en meter til et anonymt bjerg"?
- Hvordan er meningsløsheden integreret som normer, regler eller værdier i din kultur?
 – Skriv en tekst, der forklarer din forståelse af begrebet meningsløshed. Diskutér din tekst med dine klassekammerater.

Family Tree, 2000
 Stamtræ
 Farvefotografi i 9 dele

9 enorme og frontale nærfotos danner et narrativt forløb, som viser en gradvist tiltagende maskering af Huans nøgne ansigt og isse. Materialet er kinesiske skrifttegn, der først lidt spredt, senere mere systematisk, dækker mere og mere af ansigtshuden. Ansigtet er temmelig uforanderligt i sin henvendelse i alle 9 optagelser, på nær i det sidste billede, hvor Huan spærre øjnene dæmonisk op.

- Hvorfor hedder værket stamtræ?
- Hvad synes du, blikket i det sidste billede i sekvensen udtrykker?
- Kan billedsekvensen "læses" fra både venstre og højre?
- Hvordan har din kultur "mærket dig" fysisk og mentalt? – Nævn 5 kulturelle forhold, som du mener har præget dit liv, fra du blev født. Sammenlign med dine klassekammerater og undersøg, om der er fælles forhold. Er det forhold, som du i dag har indflydelse på?
- Er dit sprog en del af din personlige identitet? – Hvordan?
- Kan sproget forklare og definere alting i din kultur? – Kan kunst?
- Er identiteten noget stabilt i et menneskeliv?
- Kan man se sin kultur udefra, eller er måden at se på også en del af ens kultur?

Fakta om Kina i nyere tid

Mao Zedong var Kinas øverste, politiske leder fra 1949 og frem til sin død i 1976. Mao førte Kina fra feudalt kejserdømme til en moderne socialistisk stat. Under Mao udvikledes et centralt statsapparat, som gennemførte en tvangskollektivisering af landbruget og industrien. Under og efter Kulturrevolutionen (1966–1976) foretoges en systematisk udrensning af intellektuelle og politiske modstandere af det kinesiske samfund.

Siden 1978 er den totalitære kommunistiske politik fortsat under Deng Xiaoping. I 80'erne indledes en række politiske reformer og en gradvis åbning af landet mod Vesten. Men massakren på Tiennamenpladsen i juni 1989 er et blodigt tilbageslag for den nye politiske linie. Studenternes demonstration for et mere demokratisk styre bliver brutalt slået ned af militæret.

Siden Mao er kunstnerisk arbejde, der ikke tjente partiet som propaganda, blevet mødt med censur og forbud. Performancekunst og installationskunst har været forbudt siden starten af 80'erne, hvor disse udtryk begyndte at brede sig til Kina fra Vesten. Kunstakademierne underviser fortsat udelukkende i konventionelle og klassiske discipliner. Fra 80'erne kan kunstscenen i Kina ikke længere tilbageholde kontakten med Vesten, og en række inspirationer kommer med blivende virkning til at præge og forandre det kunstneriske miljø.

K'ung Fu-tse (551–479 f.Kr.) var en af Kinas væsentligste tidlige tænkere. Hans betydning er navnlig forbundet med den praktiske lære om "den eksemplariske livsførelse" som rettesnor og det højeste mål for det enkelte menneske. Ved siden af taoismen og senere zenbuddhismen kom konfucianismen til at præge den kinesiske kulturs udvikling helt frem til i dag.

Taoismen er betegnelsen for en åndelig naturfilosofisk retning, der slår rod ca. 500 f.Kr. Ordet Tao betyder egentlig vej, men er også kommet til at stå for selve målet for vejen – den inderste virkelighed, det højeste og dybeste i tilværelsen. Taoismen er grundlæggende mystisk og giver i modsætning til konfucianismen ingen praktiske retningslinier for tilværelsen. Til gengæld anvises en lære, Wu Wei, der dækker den rette ydmyge holdning af passivitet, tomhed og ikke-handlen, som lader den enkelte nærme sig Tao gennem bl.a. meditation.

Zenbuddhismen er en gren af buddhismen, som har spillet en afgørende rolle for udviklingen af Kinas kultur igennem mere end 1000 år. Zen er tilsvarende taoismen ingen egentlig religion og intet læresystem, men en betegnelse for en metode til at bringe det enkelte menneske i den mest direkte kontakt med virkeligheden gennem fordybelse, meditation, kunstnerisk arbejde og selvbeherskelse.

12 Square Meters, 1994

12 Kvadratmeter

Foto- og videodokumentation af performance (udsnit)

På et snavset og ildelugtende, offentligt toilet i forstaden Beijing East Village laver Zhang Huan i 1994 en af sine tidligste performances. Med sin nøgne krop som materiale, undersøger han det fysiske og psykiske miljø igennem en time, hvor han indsmurt i honning og fiskeolie sidder på toilettet og tiltrækker store sværme af fluer. Huan lader fluerne kravle på sin krop og sit ansigt, mens en ven fotograferer og videofilmer hele forløbet. Til sidst rejser han sig op, og går ud i en sø bag toilettet. Huan bevæger sig til hans hoved forsvinder under vandet. Døde fluer flyder omkring på vandoverfladen. Huan bor på dette tidspunkt i området Beijing EastVillage og er som alle andre beboere henvist til bydelens sundhedsskadelige, sanitære faciliteter.

- Hvad tror du Huan vil udtrykke med sin performance?
- Hvordan er værket en social/politisk kritik?
- Huan siger i et manifest om værket, at det handler om, at opleve essensen af eksistensen – hvad tror du han mener med det?
- Hvad betyder nøgenheden for værkets udtryk?
- Hvordan adskiller værket sig fra en avisreportage om de menneskelige forhold i et slumkvarter?
- Hvad udtrykker den siddende stilling i værket – og i din kultur?
- Hvad er den taoistiske lære i værket?
- Hvordan er døden tilstede i værket?

Huans performancekunst

Huans værker er manifestationer af menneskelige grundvilkår som afmagt, angst, harmoni, smerte og død. Han bygger videre på en vestlig kropsorienteret stil, som han bl.a. finder hos Marina Abramovic, Chris Burden og Laurie Anderson. Den nøgne krop er for Huan en betingelse for kommunikationen i performanceværkerne, fordi nøgenheden udtrykker sårbarhed og peger på mennesket som art mere end som individ. Huans værker indebærer ofte fare og fysisk udholdenhed af ubehag eller smerte. Men der er en sindsoprivende modsætning mellem de ekstreme prøvelser og hans tilsyneladende følelsesløse reaktion. Huan karikerer i disse værker den anonyme, maoistiske menneskemodel som grel modsætning til det vestlige, udtryksfulde og narcissistiske individ. Huan omtaler sig selv som kritisk realist. Det eksakte sted – geografisk, kulturelt og politisk – hvor værket bliver til, er altid udgangspunktet i hans kunst.

My America (Hard to Acclimatize), 1999
Mit Amerika (Det er svært at akklimatisere sig)
Fotodokumentation af performance

Fotoet viser Huan optræde som en guru eller shaman, der leder 56 nøgne amerikanere ind i et rum bygget af stilladser i tre etager. Efter Huans instruktioner udfører flokken, til lyden af buddhistisk sang, forskellige bevægelser, som refererer til moderigtige, spirituelle helseretninger, der bygger på Østens traditioner. Muslimske bedestillinger, tibetanske processionsmønstre, yogastillinger og Tai Chi-stillinger afløser hinanden, indtil de symbolske bevægelser slår om i udbrud af dyriske lyde og kropstillinger. Flokken ender med at kaste råddent brød på Huan, og en kvinde slår et æg ud over hans nøgne isse.

Huan fortæller i et interview, hvordan en bestemt episode fra hans ankomst til New York foreslog slutningen på værket: Han går på gaden med sin gravide kone, da en fuldstændig fremmed forbigående kommer hen til ham og tilbyder ham noget brød. Forvirringen og chokket over at blive misforstået som alvorligt sulten, blandet med taknemmelighed over den fremmede amerikaners omsorg, satte en elementær filosofisk overvejelse i gang. Vi spiser for at leve, men lever vi også for at spise?

- Hvad symboliserer brødet og ægget?
- Er værket ironisk?
- Hvorfor opsøger det vestlige menneske i vid udstrækning Østens spirituelle retninger?
- Har kristendommen et spirituelt potentiale for det moderne vestlige menneske?
- Er spiritualitet en livsbetingelse (ligesom brød), en menneskeret, et statussymbol, en ...?
 – Skriv din egen definition og diskutér med dine klassekammerater.

To Add One Meter to an Anonymous Mountain, 1995
At tilføje en meter til et anonymt bjerg
Fotodokumentation af performance

En gruppe mennesker ligger oven på hinanden i en bunke på jorden på toppen af et bjerg uden for Beijing. Deres nøgne kroppe danner en systematisk organiseret og upersonlig kødklump, med hoveder og fødder i hver sin retning. Tilsammen udgør de en meter, som således føjes til bjergets samlede højde. Personerne på billedet er kunstnere fra Beijing East Village, som har indvilliget i at udføre Huans performance og har fulgt ham ud i det landområde, hvor han trækker sig tilbage, i årene før han emigrerer til USA.

- Hvad handler værket om? Er der en lære eller moral i værket?
- Hvordan er menneskesynet i værket? Udtrykker værket et håb for menneskeheden, eller det modsatte?
- Landskabet i værket kan minde om et traditionelt kinesisk maleri – hvorfor ønsker Huan denne reference?
- Er mennesket en del af naturen? Er du?
- Kan mennesker grundlæggende flytte/ændre på virkeligheden, verden og historien?

U N D E R V I S N I N G S F O R L Ø B

UNDERVISNINGSFORLØB

Fra mandag til fredag mellem klokken 9 og 12 tilbydes gratis undervisningsforløb af 1, 1 1/2 eller 2 timers varighed. Undervisningen er dialogbaseret og inddrager proces-skrivning og praktiske øvelser.

BESTILLING AF UNDERVISNINGSFORLØB OG UNDERVISNINGSMATERIALE

Telefon 33 93 16 26 alle hverdage mellem klokken 13 og 15.

E-mail: formidling@nikolaj-ccac.dk

Skolebesøg uden undervisning skal også annonceres i forvejen.

Ydeligere information: www.nikolaj-ccac.dk

